

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura romani maternă

Numele:.....

Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:.....

Școala de proveniență:

Centrul de examen:

Localitatea:

Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Del pes o tèksto:

O VALERIKÄ STÄNÈSKU bijando and-o berés 1944

I çhaj le autorosqi, i siklärni i *Camelia Stănescu*, xramosardäs palal o xramosarno, o *Valerikä Stänèsku*. Das kadava tèksto maj tele, anθ-o rromano amboldipen kerdo kaθar o *Gheorghe Sarău*:

„O Valerikä Stänèsku, jekh çhavo anθar o endaj/ o nămo le kıkavärenço, sas bijando ka o 6 oktòbro le berésesqo 1944, anθ-jekh telutno kherorro – bordèjo, anθar o sovietikano thanipen *Kraineanka*, kaj pesqo dad thaj pesqi daj sasas tradine ka-o Bug thaj kaj von ačhile duj berša. Palal o agordipen le bare maripnasqo, pesqi familia amboldel pes Rumuniaθe.

O çhavorro o Valerikä Stänèsku xramosardäs pes, k-e 11 berša, ka-i Škòla anθar o gav Vasilați, o žudèco Dolj, kaj arakhelas pes kothe pesqi familia la caxraça. Sar pesqi familia, phirelas but, anθ-jekh školutno berés o siklòvno o Valerikä Stänèsku phirelas ka-ël opre-tele trànda škòle. Ži ka-o agor le štartone klasaço, vov nakhläs kaj opre-tele trin šela škòle!

O siklòvno o Valerikä Stänèsku siklòvelas but laçhes, liindoj nùmaj i maj uči nòta, deš!

Palal o agordipen le jekhtone štare klasenço, bešindoj vov atùnć anθ-o fòros Râmnicu Vâlcea, vov našlăs pesqe dadenθar aj manglăs vastdinipen le siklärripnasqe sekciaço la Forosqi Râmnicu Vâlcea k-ašti te siklòl maj dur, phenindoj ke pesqi familia kamelas vov te ačhavel pesqe stùdie thaj te prandisarel pes, palal sar sas lenqi tradicia kaj e kıkavără. O školutno inspèktoro akhardäs ka-o telefòno o Licèvo „N. Bălcescu” anθar o fòros Râmnicu Vâlcea, mangindoj o andrexramosaripen le siklòvnesqo anθ-i V-to klàsa le licevosqi (o licèvo sas les atùnć 10 -12 klàse) thaj, kadja, o Valerikä Stänèsku kerdäs pesqe i V-to klàsa le licevosqi, tha’ anθ-jekh răt, kana vov siklòvelas anθ-i VI-to klàsa le licevosqi, avile pesqe manuša anθar i familia, save „çorde les”, anθar o školutno internàto kaj vov bešelās, anindoj les khere thaj dindoj lesqe jekhe rromnă, palal i kris lenqi. Palal, kana sas les žuvli thaj pesqi familia, vov pherdäs pesqe pe „rătăle” stùdie, kerindoj deš klàse.

Pesqo kreaciaço rodipen cirdäs les te xramosarel maj anglal poèzie thaj palal pròza. Kadja, anθ-o berés 1980, vov xramosardäs i buxli novèla *Le krisa le rromençe*, kaj, palal, sas palemxramosardi telal i fòrma kadale mikro-romanosqi.

Vov xramosardäs vi jekh aver romàno, *Le Meripnaça anθ-e jakha*, pala i vřjàma kana e rroma sasas ka-o Bug, anθ-i Transnistria.”

Xramosar o amboldipen ka-o svàko mangipen, dikhindoj o dino tèksto kaθar o jekhto subjèkto.

1. Xramosar, andar o dino dikcionarosqo artikulo, o sènso andar i avutni fràza vaś o alav „tradine”:
„... pesqo dad thaj pesqi daj sasas tradine ka-o Bug ...” **2 pùntkură**

tradin/o, -i, -e, -e adj, 1. trimiși (trimisă, trimiși, trimise) 2. cond/us (-usă, -uși, -use; dirij/at (-ată, -ați, -ate)

2. O Valerikă Stănèsku sas andar o nămo le ...

- a. karpatikurenqo.
- b. xoraxajenqo.
- c. ričhinărenqo.
- d. kıkavărenqo.

2 pùntkură

O lačo amboldipen si ka-i grafèma .

3. Ți ka-o agor le štartone klasaqo, o Valerikă Stănèsku nakhlăs kaj opre-tele ...

- a. trànda škòle.
- b. biś škòle.
- c. trin śela škòle.
- d. deś škòle.

2 pùntkură

O lačo amboldipen si ka-i grafèma .

4. Xramosar p-o telutno than savo si o titulo e tekstosqo. Čačar tiro amboldipen xramosarindoj duj informàcie andar o dino tèksto.

4 pùntkură

5. Xramosar „X” palal svàko enùnco kaj te sikaves kana si ćaćes vaj na, dikhindoĵ e informàcie anĥar o dino tĕksto.

6 pùnkturǎ

O enùnco	Si ćaćes	Na si ćaces
a. I ćhaj le autorosqi, i siklǎrni i <i>Camelia Stǎnescu</i> , xramosardǎs palal o xramosarno, o <i>Valerikǎ Stǎnĕsku</i> .		
b. O Valerikǎ Stǎnĕsku sas bijando anĥ-jekh telutno kherorro – bordĕĵo, anĥar o sovietikano thanipen <i>Kraineanka</i> .		
c. O ćhavorro o Valerikǎ Stǎnĕsku xramosardǎs pes, k-e 15 berśa, ka-i Śkòla anĥar o gav Vasilatĵi, o źudĕco Dolj		
d. E famìlia le Valerikǎ Stǎnĕskosqi kamelas kaj vov te aćhavel pesqe stùdie thaj te prandisarel pes.		
e. Anĥ-o berś 1980, o Valerikǎ Stǎnĕsku xramosardǎs i buxli novĕla <i>Le krisa le rromenqe</i>		
f. O romàno, <i>Le Meripnaća anĥ-e jakha</i> , sas xramosardo pala i vrĵàma kana e rroma sasas ka-o Auschwitz.		

6. Vakǎr, and-e 50 – 80 alava, palal **sosĥar NA trebal te mukhas amari śkòla**.

6 pùnkturǎ

7. O Nikolǎe thaj i Kamèlia vakǎren palal o pućhipen: „Kon kerdǎs laćhes: o Sorin vaj o Florin?”

O Nikolǎe: *Me phenav so i familia le le Valerikǎ Stǎnĕskosqi kerdǎs laćhes kaj prandisardǎs les!*

I Kamèlia: *Me phenav so i familia le le Valerikǎ Stǎnĕskosqi NA kerdǎs laćhes kaj prandisardǎs les!*

- Xramosar jekh tĕksto and-e 60 – 100 alava, and-o savo te xramosaras so tu patǎs palal o phenipen le duĵe źenenqo (o Nikolǎe thaj i Kamèlia).

8 pùnkturǎ

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Del pes o təksto:

Mirri kuć amalin, Korina

Sar san tu? So maj keres?

Palal sar tu zanes, mirro bijandipnasqo dīves avela palal jekh kurko.

Plačalas manqe te aves vi tu amenqe te nakhavas khethanes kodova dīves.

Kamav te arakhas amen savorre amalenqa, savatone, 3 jūlio 2021, k-o 2 časurā palal o mezimeri te aśunas mūzika, te khelas vi te xas vareso.

But aźukārav tiro amboldipen!

Te aves baxtali,

Tiri amalin, i Paula

13:22 ✓

Xramosar o amboldipen ka-o svāko mangipen, dikhindoj o dino təksto kaθar o dujto subjèkto.

1. Si paŋ silābe and-o alav...
 - a. mūzika
 - b. biandipasqo
 - c. amboldipen
 - d. kurko

2 pūnkurā

O lačo amboldipen si ka-i grafema

2. O alav telal savo si cirdini jekh lînia andar o enûncu: „...mirro biandipnasqo dîves avela palal jekh kurko ...” si

- a. substantivo/ navni.
- b. pronòmbro/ sarnavni
- c. vèrbo/ kernavni.
- d. adžektivo/ pašnavni

2 pùntură

O lačo amboldipen si ka-i grafèma

3. O vèrbo telal savo si cirdini jekh lînia andar o enûncu: „But ažukărav tiro amboldipen!”

- a. akanutno
- b. avutno
- c. nakhlo vaxt
- d. imperfèkto

2 pùntură

O lačo amboldipen si ka-i grafèma

4. I Korina xramosarel palpale jekh mesàžo pesqe amalinăqe, la Paulaqe. Xramosar, maj tele, and-e çuće thana, e trebutne alava palal sar mangel pes and-e parantèze.

4 pùntură

Kuç Paula,

Me sem but loşali te aşunav _____ (tu, **ka-o kèzo akuzatîvo**). Sîguro kaj kamav te avav kaj tiro biandipnasqo dîves. Abà zanav so dinipen _____ (liel, **ka-o o indikativo mòdo, o avutno vaxt**) tuqe thaj patăv kaj çajlõla _____ (tu, **ka-o dativo kèzo**). But ažukerav te dikhas amen thaj te nakhavas vaxt khetanes. Te aves _____ (**baxtalo, i zuvlikani fòrma, ka-o jekhipen**) vi sasti-vesti!

Tiri amalin, I Korina

5. Ker jekh propozîcia and-i savi o alav „familia” te avel ka-o kèzo dativo.

4 pùntură

6. Ker jekh fràza andar trin propozìcie and-i savi e predikàtură te aven e vèrbură „vakărel”, „drabarel” thaj „xramosarel”.

4 pùntură

7. O telutno tèksto si lino palal o internèto. Anda lesθe si vortografiaqe thaj puntuaciaqe doša. Lačhar o tèksto, xramosarindoj les lačhes pa-o telutno than.

4 pùntură

Jekhe manușesqo biandipnasqo dīves sem o maj importànto dīves. Kadala dīves si nùmaj jekhvar p-o berš, haj atunc sa lesqo familia thaj lesqe amal baredīvesaren les.

8. Ker jekh tèksto, anθar 40 – 70 alava, and-o savo te sikaves „**sosθar si šukar te nakhaves tiro bijandipnasqo dīves e amalença?**”.

8 pùntură

Del pes o tæksto:

I žàmba

Sasas but zene anθ-i jekh bar. E žàmbe *anglalkeren pen te uklòn p-o jekh učo bruž*, tårno.

E manuša kidinde pen te dikhen so keren e žàmbe. Dinã pes o *šird*, e saste žàmbe sigären pen te *aresen* opre. Nùmaj ke zor but na maj sasas len, pharo sasas o drom. Sar nakhenas pašal lenθe, e savorre manuša *denas čingar*.

– Na aresen opre, tume čì *šaj* te inklòn p-o tårno, na dikhen so lokhes našen?

Jekh žàmba mekhlãs pes, na geli maj dur, i dujto, i trinto, i štarto aj aver ži kana ačhilã jekh žàmba kòrkorri. Voj nakhelas pašal e manuša, *biazbajli* sosθar phenenas e manuša. Čìra, čìra, lokhes, khini, voj žalas angle, na ašunelas so phenen e manuša. Areslã opre p-o tårno. Savorre phučhenas pen sar areslãs nùmaj voj kothe aj *okolaver* na?

Voj *dinã lenqe anglal*:

– Mirri zor si mirro kašukipen!

(kidini, lačhardi vi amboldini kaθar i *Olga Mărcuș*)

Drabar i poezia thaj arakh o amboldipen ka-e pučhimata:

- Kaj unklile e žàmbe?
- So phenenas e manuša e žambenqe?
- Sode žàmbe aresle opre, p-o tũrno?
- Savi rig andar o dino tũksto ćajlũl tut maj but?

Ker jekh xramosaripen, andar 150 alava, palal i tũa „Sar te aresav k-o mirro suno?“, dikhindo j poezia dini maj opre thaj e amboldimata ka-e oprutne pučhimata.

Kana keres tiro xramosaripen:

– vakãresa palal sar areslãs i žàmba opre, p-o tũrno;	4 pũnkturã
– vakãresa palal savo si tiro baro suno and-o tiro živipen;	6 pũnkturã
– vakãres palal save si e pharimata and-o tiro živipen;	6 pũnkturã
– keresa jekh phandipen e informaciença andar o tũksto „I žàmba“.	4 pũnkturã

Nũta!

O pũnkturã vaš o xramosaripen avena dine vaš:

- o ander/ o koncinũto le xramosaripnasqo – 20 pũnkturã;
- sar si organizisarde thaj prezentisarde e godã – 4 pũnkturã (o organizisaripen e godãnqo – 2 pũnkturã; sar si prezentisarde e godã – 2 pũnkturã);
- e xramosaripnasqi redaktãcia – 6 pũnkturã (vaš e vortografiaqe rũgule – 3 pũnkturã; vaš e puntuaciaqe rũgule – 2 pũnkturã; vaš o šukar xramosaripen – 1 pũnktu).

